

BESPLATAN
PRIMJERAK

Bosna i Hercegovina

Bosna i Hercegovina danas za mnoge
predstavlja novu, još neistraženu
turističku destinaciju

Otkrij

Bosna
Herzegovina

Servisne informacije

Službeni naziv:
Bosna i Hercegovina

Glavni grad:
Sarajevo

Geografski položaj:
Bosna i Hercegovina se nalazi na zapadnom dijelu Balkanskog poluotoka.

Pogranične zemlje:
Republika Srbija na istoku, Crna Gora na jugoistoku, Republika Hrvatska na sjeveru, zapadu i jugu.

Administrativna podjela:
Bosna i Hercegovina je podijeljena na dva entiteta: Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku, te Distrikt Brčko.

Površina:
Bosna i Hercegovina ukupno pokriva 51.209,2 km² (kopno – 51.197 km², morsko područje – 12,2 km²).

Najniža tačka: grad Neum, 0 m

Najviša tačka: Maglić, 2.386 m

Klima: pretežno kontinentalna, mediteranska na jugu (Hercegovina).

Broj stanovnika:
3.832.301 (stanje 30. juna 2003.)

Procjena ukupnog broja stanovnika u većim gradovima:
Sarajevo 401.687, Mostar 105.454, Bihać 60.741, Tuzla 131.856, Zenica 128.604, Travnik 51.446, Banja Luka 224.847 (stanje 30. juna 2004.)

Službeni jezik:
Bosanski, hrvatski i srpski. Službena pisma su latinica i cirilica.

Zvanična valuta:
Konvertibilna marka (KM). Omjer: 1 KM = 100 feninga. Paritet: 1 KM = 0,51129 EUR; 1,95 KM = 1 EUR.

Ulagane formalnosti – potrebni dokumenti:
Pasoš, viza nije potrebna državljanima zemalja EU. Nije potrebna posebna vakcinacija.

Vozacka dozvola:
Međunarodna vozačka dozvola nije obavezna, prihvataju se svi modeli. Zeleni karton je obavezan.

Unos/iznos deviza za strance:
Minimalna količina novca po danu **150,00 BAM (KM)**; unos količine novca nije ograničen, uz obaveznu prijavu na granici.

Izdavač

Turističko udruženje u Bosni i Hercegovini
Turistička zajednica Federacije Bosne i Hercegovine

Tekst:

Turističko udruženje u Bosni i Hercegovini i Tim Clancy

Fotografije:

Turističko udruženje u Bosni i Hercegovini
Turistička zajednica Kantona Sarajevo
Fondacija Mozaik
Igor Simović
Tim Clancy

Design:

BetaTelStudio d.o.o. | www.bts.ba

Turistički Informativni Centar:

Sarači 58, 71 000 Sarajevo
T: +387 33 580 999
F: +387 33 580 998
tourinfo@bih.net.ba
www.bhtourism.ba

©Turističko udruženje u Bosni i Hercegovini
Turistička zajednica Federacije Bosne i Hercegovine

Sadržaj

Jednostavno jedinstvena	2
Bosna i Hercegovina kroz historiju	4
Umjetnost i kultura	6
Vjerski turizam	8
Etno i eko turizam	10
Zimski turizam	II
Planinarenje, rafting, biciklizam, lov i ribolov, paraglajding...	12
Banjski turizam	14
Gradovi i atrakcije od A do Z	16

Jednostavno jedinstvena

Kakvi su ljudi Bosanci?

„Pametni su ovo ljudi. Primaju nerad od Istoka, ugodan život od Zapada; nikuda ne žure, jer sam život žuri, ne zanima ih da vide šta je iza sutrašnjeg dana, doći će što je određeno, a od njih malo šta zavisi.“

Meša Selimović, čuveni bosanskohercegovački pisac

Bosna i Hercegovina danas za mnoge predstavlja novu, još neistraženu turističku destinaciju. Međutim, prije više od 100 godina, još dok je bila pod vladavinom Austro-Ugarske monarhije, Bosnu i Hercegovinu su posjetili prvi turisti. Ovo prvo turističko putovanje po Bosni i Hercegovini organizirao je Thomas Cook, koji je u tu svrhu izdao i prvi «Turistički vodič za BiH» davne 1898. godine.

Dvosedmični aranžman je počinjao na samoj granici između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, u Dobrljinu, i obuhvatao je posjetu sljedećim gradovima: Banja Luka, Jajce, Bugojno, Jablanica, Mostar, Sarajevo, Travnik, Dobojski Tuzla. Uskoro je sličan aranžman počeo nuditi i berlinski turistički ured. Historijski šarm ovih gradova i danas živi i čini ih vrijednim posjetama.

Danas je Bosna i Hercegovina aviosaobraćajem povezana sa svim većim evropskim centrima, a autobuski i željeznički promet razvijen je i povezan s najvećim evropskim prometnim mrežama. Lagana vožnja vozom od Sarajeva do Mostara kroz divlji i prelijepi kanjon rijeke Neretve je spektakl za oči.

Bosna i Hercegovina predstavlja mješavini različitih kultura, most između Istoka i Zapada. Posjetitelji će imati priliku vidjeti ostatke neolitske kulture, rimskog, srednjovjekovnog (Bosansko kraljevstvo), osmanskom i austrougarskom perioda, kao i jugoslavenske ere s maršalom Titom na čelu.

Bosna i Hercegovina predstavlja raj i za ljubitelje prirode. Njeni visoki planinski vrhovi, netaknuti šumski predjeli i divle rijeke mame na planinarenje, rafting i kanjoning. Olimpijske staze nude mogućnost uživanja u zimskim sportovima po veoma pristupačnim cijenama.

Ipak, možda je najveća atrakcija Bosne i Hercegovine gostoljubivost ljudi, uz tradicionalnu bosansku kafu i kolače, neodoljive čevape, tradicionalna vina, šetnju malim prometnim ulicama, ili ugodan boravak u malim šarmantnim kafićima i restoranima.

Bosna i Hercegovina kroz historiju

Prahistorijski čovjek, koji je naseljavao i područje današnje Bosne i Hercegovine, ostavio je brojne tragove života širom zemlje. O tome svjedoče pećinski crteži, poput onih u Stocu, kao i predmeti koji su danas izloženi u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine. Pretpostavlja se da naziv Bosna potječe od Ilira, u čijem je jeziku riječ „bos“ nosila značenje voda. Bosna je i ime jedne od glavnih rijeka koje protječu zemljom.

U prvim stoljećima nove ere područje današnje Bosne bilo je sastavni dio Rimskog carstva. Većinom su ga naseljavali Iliri. Po podjeli Rimskog carstva na Zapadno i Istočno (395) područje Bosne i Hercegovine pripalo je zapadnoj polovini Carstva, a po njegovoj propasti 476. godine drži ga Istočno rimska carstvo, zatim Istočni Goti, pa Bizantinci, koji su njim upravljali sve do seobe naroda i doseljenja Slavena.

Vladavina Rimljana je posebno upečatljiva jer u tom periodu dolazi do izgradnje brojnih puteva, manjih gradova i naselja uz puteve, masovnog otvaranja rudnika i izvoza rudnog bogatstva te trgovine poljoprivrednim proizvodima. Tragovi rimske civilizacije su i danas vidljivi širom zemlje, a naročito u Zenici, Varešu, Brezi, Kiseljaku, Travniku, kao i na području Hercegovine.

Tako su u Mogorjelu očuvani ostaci velikog rimskog imanja - „Ville rustice“, u kojoj se i danas, uz melodije tradicionalne muzike, folklorne igre i romantično osvjetljenje baklji, služi ukusna hercegovačka kuhinja.

Početkom 7. stoljeća ovu regiju su počeli naseljavati Slaveni. Nakon toga su dugotrajanu bitku za prevlast nad ovim područjem vodili Hrvati, Ugari i Srbi protiv Bizantskog carstva. Krajem 12. stoljeća rađa se Bosanska država, koja se privredno razvija

i zadobija međunarodno poštovanje. U ovom periodu Bosna postaje utočištem bogumila, koji su prebjegli iz Bugarske i postali dio naše civilizacije. Za sobom su ostavili spomenike za stoljeća koja dolaze – stećke, isklesane kamene nadgrobne ploče koje se prostiru na području čitave zemlje.

U to vrijeme bilježi se i pojava Crkve bosanske, autohtone crkve, koja je potrajala tokom srednjeg stoljeća. Potkraj 14. stoljeća (1377), pod Tvrtkom I., Bosna postaje jednom od najmoćnijih kraljevina na Zapadnom Balkanu. Bosanski kraljevi branili su državu od osmanskih osvajača preko 150 godina. Srednjovjekovni gradovi Lajce, Travnik, Visoko, Fojnic i Kraljeva Sutjeska su dio zaostavštine Crkve bosanske i svjedoci dolaska franjevaca na ove prostore, koji osnivaju Bosansku vikariju, kasnije Franjevačku provinciju Bosnu Srebrenu, koja se uspjela očuvati sve do današnjih dana.

Tokom vladavine Osmanskog carstva ove male tvrđave su prerasle u velike trgovačke centre između Istoka i Zapada. Dolazak Osmanlija je ostavio tragove i u mnogim drugim gradovima. Skoro sve đamije i brojni mostovi, kao što je Stari most u Mostaru, izgrađeni su tokom osmanske vladavine. Gastronomija, muzika i književnost, arhitektura, čak i sam način života, odišu utjecajem istočnjačke kulture. U prošlost će vas vratiti posjeta kulturno-historijskim spomenicima s javnim kupatilima, gdje su većinom žene provodile vrijeme.

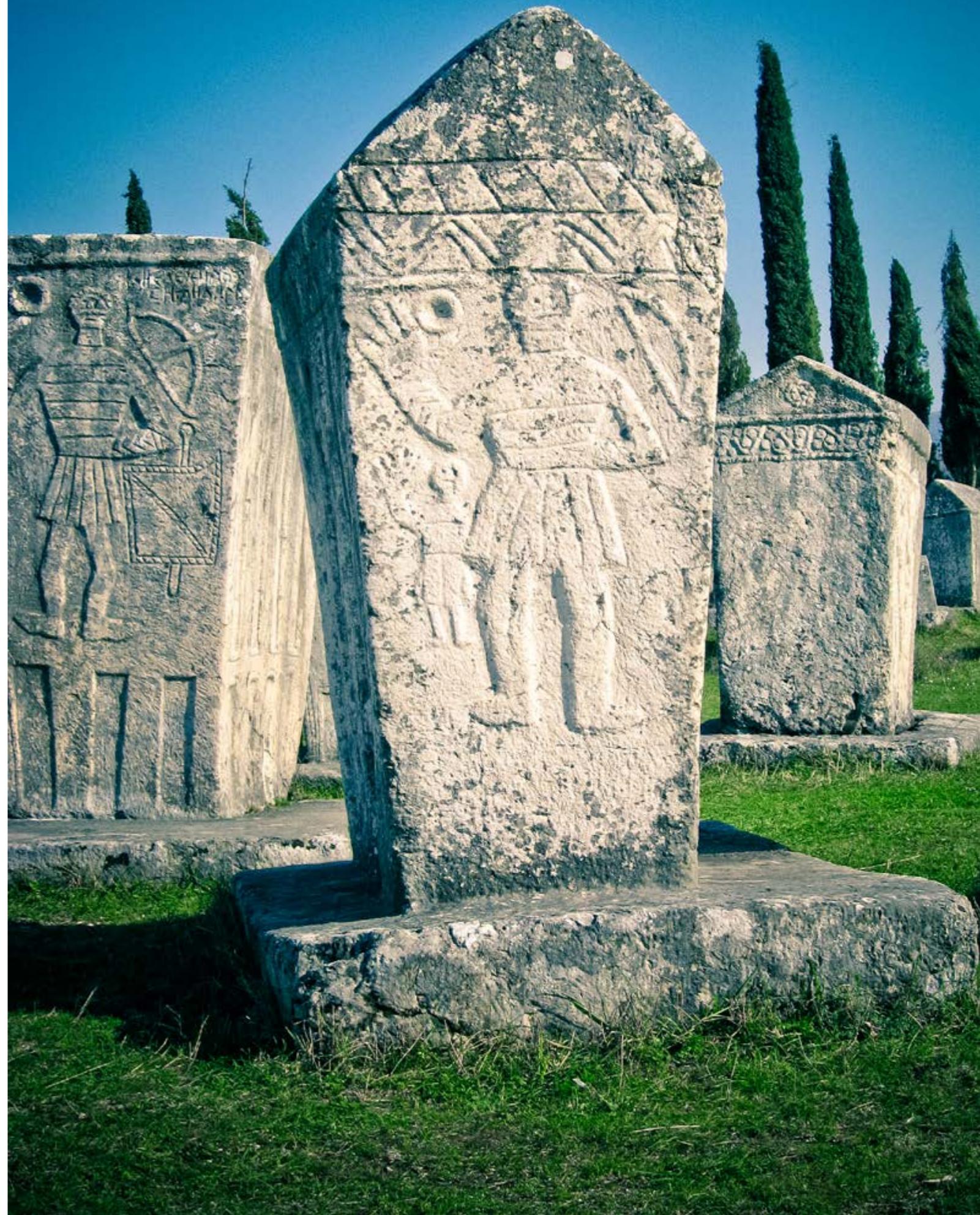
Vladavina Austro-Ugarske bila je relativno kratka u poređenju sa svim prethodnim, ali je ostavila vrlo vidljiv trag kako na izgled zemlje tako i na samo stanovništvo, njegovo opismenjavanje, kulturu, umjetnost i način života. Razlike između orientalnog i zapadnjačkog stila su najuočljivije na

izgrađenim objektima od društvenog značaja, poput sarajevskog šetališta Ferhadije, koje počinje u turskom a završava u zapadnjačkom stilu.

Bosna i Hercegovina se naglo izgradila i razvila u ovom periodu, sve do 1914. godine, kada je izvršen atentat na austrougarskog prestolonasljednika Franca Ferdinanda, koji je poznat kao povod za početak Prvog svjetskog rata. Bosna i Hercegovina se između dva svjetska rata nalazila u sastavu Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i Kraljevine Jugoslavije, da bi nakon Drugog svjetskog rata bila jedna od republika SFR Jugoslavije.

To je bio vrlo značajan period za Bosnu i Hercegovinu, kada su se u potpunosti razvili njeni potencijali, kako ljudski tako i prirodni. Sarajevo, kao dio Jugoslavije, 1984. godine je bilo domaćin Zimskih olimpijskih igara.

Najteže razdoblje za Bosnu i Hercegovinu nastupilo je 1992. godine, kada je, raspadom Jugoslavije, Bosna i Hercegovina postala nezavisna zemlja. Rat je zaustavljen 1996. godine potpisivanjem Dejtonskog sporazuma (krajem 1995. godine), stanje u zemlji se stabiliziralo i počela je obnova razrušene zemlje. Bosna i Hercegovina se još jednom izborila za svoju nezavisnost i slobodu, kako bi ponovo ponudila svoj tradicionalni šarm, gostoprimstvo i ljepotu svim posjetiteljima.

Umjetnost i kultura

Bosna i Hercegovina predstavlja čudesan spoj različitih kultura, tradicija i običaja, vjekovni suživot različitih religija. Brojna su carstva kroz historiju vladala ovim područjem, ostavljajući za sobom svoje naslijeđe, koje se zadržavalo, ali i mijenjalo, prilagođavalo onom narednom koje je dolazilo. Tradicionalni ručni rad bakrorezaca iz Sarajeva ili poznatih dvorezbara iz Konjica, muzika i folklor iz različitih dijelova zemlje i svjetski poznati pisci, poput Ive Andrića, dobitnika Nobelove nagrade za književnost (Na Drini ćuprija), ili Meše Selimovića, poznatog po svom djelu Derviš i smrt, dio su tog bogatog multikulturalnog naslijeđa.

Danis Tanović, dobitnik Oskara za film „Ničija zemlja“ i berlinskog Srebrnog medvjeda za svoj novi film „Berač željeza“, i Jasmila Žbanić, koja je u Berlinu osvojila Zlatnog medvjeda za film „Grbavica“, dvoje su najistaknutijih umjetnika savremene bosanskohercegovačke kulturne scene.

Umjetničke galerije u Počitelju, u blizini Mostara, jedinstven su primjer različitih utjecaja na umjetnike (slikare). Počitelj, poznata umjetnička kolonija, već desetljećima predstavlja inspiraciju i stjecište umjetnika iz cijele Europe. Ovaj grad će u vama probuditi i najskrivenije emocije te vas očarati svojom ljepotom i dostojanstvom.

Ljudi u Bosni i Hercegovini pripadaju različitim religijama i imaju različite običaje, ali za sve njih je karakteristično da su praznovjerni. Gatanje, čitanje sudbine iz fildžana, graha, dlana, ili karata, još uvijek je popularno, posebno kod starijih žena i u ruralnim sredinama. Praznovjerja da prosuta kafa donosi dobitak onome ko ju je prosuo, da sve bolesti potječu od promahe, da u kući mora biti nekoliko pari papuća za goste, ili da je dobro uvijekkuhati za barem jednu osobu više nego što bi trebalo jer se ne zna kada neko može svratiti..., samo su dio lepeze običaja i vjerovanja ovdašnjeg stanovništva. Mitovi o nastanku gradova i sela, kao i legende o junacima još uvijek žive i prenose se s koljena na koljeno. Uplovite u svijet mašte i pokušajte shvatiti šta je to što Bosnu i Hercegovinu čini magičnim i predivnim mjestom za sva vremena.

Najznačajniji festivali:

- Sarajevska zima, februar – mart
- Mostarsko proljeće, maj – juni
- Umjetnička kolonija Počitelj, juni
- Baščaršijske noći, Sarajevo, juli
- Skokovi sa Starog mosta, Mostar, juli
- Demofest, Banja Luka, juli
- Una regata, Bihać, juli
- Sarajevo film festival, avgust
- Banjalučke ljetne igre, juni – avgust
- Književni susreti „Kočićev zbor“, Banja Luka, avgust
- Festival mladih u Međugorju, avgust
- Festival MESS , Sarajevo, oktobar
- Jazz Fest, Sarajevo, novembar

Vjerski turizam

S valom osvajača i došljaka stizale su na ovaj prostor i različite religije. Kršćani, muslimani i jevreji su stoljećima ovdje skladno živjeli i njihov suživot je postao simbolom ove male zemlje. Danas Bosna i Hercegovina predstavlja riznicu bogatog kulturnog i vjerskog naslijeđa.

Paganski sistem vjerovanja starih Ilira i ranih Slavena preplitao se s ranim kršćanstvom u 10. stoljeću. Prije nego što su se počeli širiti utjecaji pravoslavlja i katoličanstva, poseban vid sekularnog kršćanstva, poznat kao Crkva bosanska, pojavio se na ovim prostorima.

Dolaskom Osmanlija došlo je do značajne transformacije društva, koje prima islam u većini zajednica u zemlji.

I pored sukoba u prošlosti, Bosna i Hercegovina danas ponovo živi u harmoniji kao što je živjela još u srednjovjekovnom periodu.

Međugorje – svetište Kraljice Mira, jedno od najvećih katoličkih svetišta u svijetu, nalazi se u Hercegovini. Milioni hodočasnika iz čitavog svijeta dolaze da se mole Djevici Mariji za pomoć i utjehu još od dana kada je šestero djece prvi put vidjelo Gospu 1981. godine.

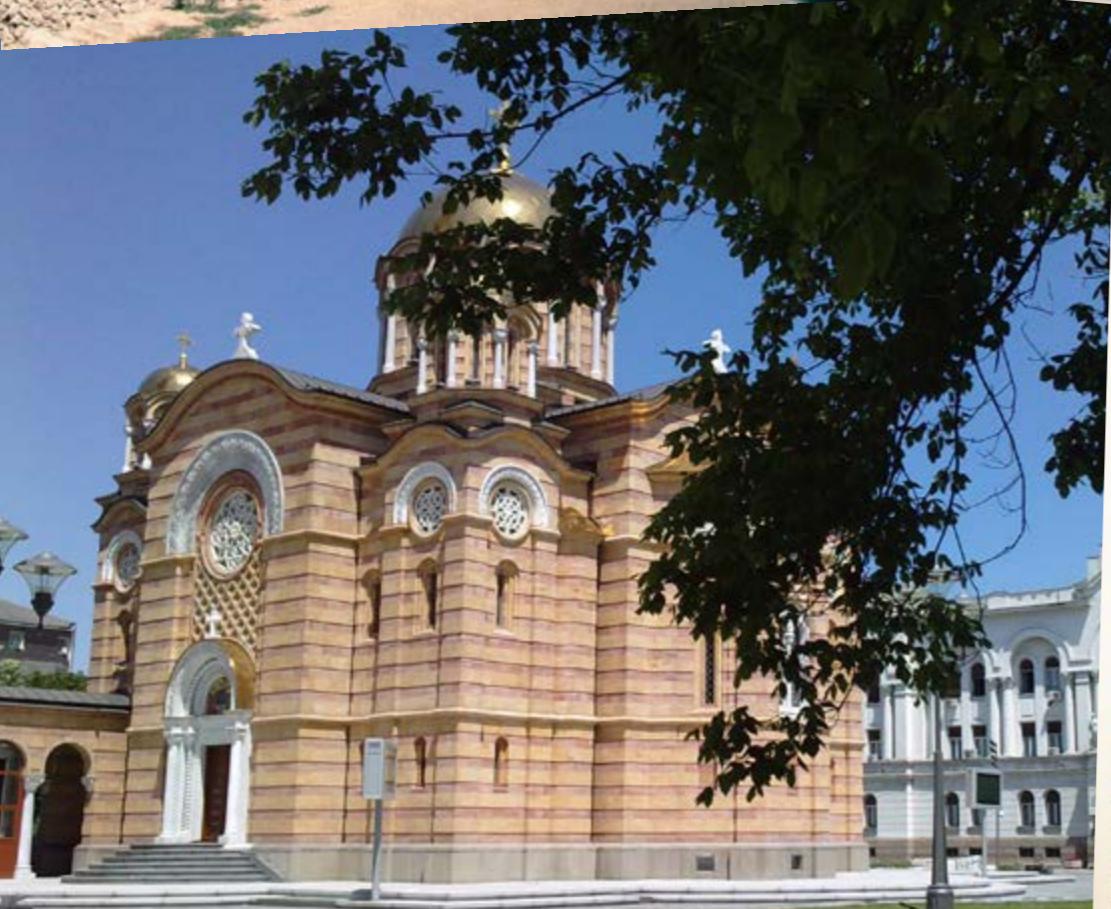
Svetište Gospa Olovskog je jedno od najposjećenijih lokalnih vjerskih odredišta. Crkva je izgrađena u 14. stoljeću u gradiću Olovu, 60 kilometara sjeveroistočno od Sarajeva. Pored učešća u vjerskim obredima, u crkvi je moguće vidjeti umjetnička djela i vrijedne muzejske predmete.

Podmilačje je malo katoličko svetište sa Crkvom sv. IVE KRSTITELJA (izgrađenom na temeljima franjevačke crkve iz 15. stoljeća). Crkva oslikava evropsku sakralnu arhitekturu s neogotičkim elementima gradnje. Mjesto privuče na hiljade vjernika godišnje.

Ajvatovica u Pruscu je najveće muslimansko hodočašće u Evropi. Doviše je nazvano po starom dedi Ajvazu, koji je prema legendi proveo 40 dana moleći Boga da podari kišu u periodu velike suše. Četrdesetog jutra kiša je pala, a ljudi su počeli posjećivati ovo mjesto gdje se čudo desilo.

Djevojačka pećina je jedna od najmističnijih duhovnih destinacija u Bosni i Hercegovini. Pećina se nalazi u podnožju planine Konjub, blizu Kladnja. Pećinske crteži i gravure su stariji od 10.000 godina, a legenda kaže da voda koja se slijeva niz pećinske zidove ima moć ozdravljenja. Većina hodočasnika obilazi pećinu tokom zadnje sedmice u avgustu.

Bosna i Hercegovina ima veoma bogato pravoslavno naslijeđe s velikim brojem manastira koji potječu iz perioda od 14. do 16. stoljeća: manastir Tavna u Bijeljini; manastir Lovnica s Crkvom sv. Đorđa u Šekovićima; manastir Paprača iz 14. stoljeća u blizini Zvornika; manastir Žitomisljci smješten južno od Mostara iz 15. stoljeća; manastir Tvrdoš sagraden u 15. stoljeću u Trebinju; manastir Rmanj iz 16. stoljeća u Martin Brodu; manastir Dobrun iz 14. stoljeća koji se nalazi 12 kilometara od Višegrada; manastir Moštanica, za koji se vjeruje da je izgrađen u 11. stoljeću i nalazi se blizu Kozarske Dubice, te brojne druge pravoslavne crkve i manastiri.

Etno i eko turizam

Najveće bogatstvo Bosne i Hercegovine je njena zdrava, netaknuta i prelijepa priroda. Guste šume, bogate rijeke, endemske biljne i životinjske vrste, predivne planine, tajanstvene pećine – sve vam je nadomak ruke. Šetnja, planinarenje ili osvajanje jednog od planinskih vrhova će ostaviti izuzetan dojam na vas. Dan proveden na planini, svjež i čist zrak, prelijepi miris cvijeća i borova, ili samo jedan pogled na okolna brda i planine, ispuniti će vas zadovoljstvom, mirom i nezaboravnim iskustvom.

Jedan od najljepših krajolika Bosne i Hercegovine je Nacionalni park „Kozara“ u Krajini, na sjeveru Bosne, s brojnim rijekama i netaknutom prirodnom. Park je samo 56 kilometara udaljen od Banje Luke. Nacionalnim parkom je proglašen 1967. godine. Prostire se na površini od 3.500 hektara, a smješten je između rijeka Save, Une, Sane i Vrbasa, s brojnim područjima idealnim za lov, ribolov, šetnju, planinarenje, vožnju biciklom i skijanje u zimskom periodu. Skijalište je opremljeno ski-liftovima, omogućeno je vještačko osnježivanje, noćno skijanje i unajmljivanje skijaške opreme.

Nacionalni park „Sutjeska“ kod Foče, na granici s Crnom Gorom, krije jednu od posljednjih evropskih prašuma – Perućicu. Predivno sročilo Trnovačko jezero, te mnogobrojna mala jezera koja se nalaze na ovom području, svojom prirodnosću, izvornošću i ljepotom neće ni vas ostaviti ravnodušnim. Male planinske kolibe i kampovi omogućavaju vam boravak u nacionalnom parku, uz ponudu turnog skijanja, planinarenja ili penjanja po stijenama. Iskusni i hrabri planinari dolaze da osvoje Maglić, najviši vrh u Bosni i Hercegovini (2.386 m), i uživaju u ljepoti krajolika. U parku se nalazi i spomenik Bitke na Sutjesci, koji je nedavno uvršten na UNESCO-ovu listu zaštićenih spomenika. Drugi najveći kanjon na svijetu – kanjon rijeke Tare, također se nalazi u blizini Foče.

Močvarno područje Bardača, rezervat površine 670 hektara, smješteno je između rijeka Vrbasa i Save, sjeveroistočno od Banje Luke. Rezervat sa 11 jezera, sa izuzetno bogatom barskom i vodenom florom i faunom, stanište je 178 vrsta ptica, pa je ova močvara idealna za posmatranje ptica, lov i ribolov.

Nacionalni park „Una“, netaknuti kutak prirode na sjeverozapadu zemlje, mjesto je održavanja najpoznatijeg rafting događaja – „Unske regate“. Una je jedna od najljepših bosanskohercegovačkih rijeka, a regata se odvija u tri faze i traje do pet dana. Rijeka je izazov za avanturiste i zahtjeva iznimnu snagu i pratnju stručnog skipera.

Park prirode „Tajan“ kod Zavidovića, u centralnom dijelu Bosne, brojnim kanjonima i pećinama će vas potpuno očarati.

Park prirode „Blidinje“ kod Posušja nudi vam raznovrsnu planinsku floru i faunu i netaknuta prirodna prostranstva.

Park prirode „Hutovo blato“, mediteranska močvara u blizini Jadranskog mora, rezervat je za ptice i stanište za ptice selice. Na ovom prostoru živi oko 240 vrsta ptica. Hutovo blato je jedno od najvažnijih zaštićenih područja na Balkanu. Idealno je za posmatranje ptica, vožnju čamcem uz vodiča, foto-safari i ribolov.

Tokom obilaska Livanjskog polja nemojte izostaviti posjetu području s divljim konjima, jer je to nezaboravno iskustvo.

Put kroz Hercegovinu treba obuhvatiti i posjetu pećini Vjetrenici. To je najveći pećinski kompleks u Bosni i Hercegovini s velikim brojem endemske vrsta (čovječjia ribica) i arheoloških nalazišta iz perioda 10.000 godina p.n.e. Zanimljivi speleološki objekti se nalaze i u okolini Sarajeva (Orlovača i Bijambarska pećina) i u blizini Stoca (Badanj).

Ukoliko se nalazite u blizini Fojnice, obavezno posjetite Prokoško jezero, spektakularno prirodno blago s endemskom vrstom tritonom.

Zimski turizam

Na sarajevskim planinama Bjelašnici, Igmanu, Jahorini i Trebeviću 1984. godine održane su 14. zimske olimpijske igre. Ovi zimski centri se nalaze u blizini centra grada, s kojim su povezani dobrim putevima i javnim prijevozom koji saobraća tokom zimskog perioda. Ove planine vam nude mogućnost uživanja u zimskim sportovima u prelijepoj prirodi prekrivenoj snijegom na nadmorskoj visini od 1.500 do 2.000 metara. Na Jahorini su izgrađeni brojni moderni hoteli (neki s wellness centrima) i devet ski-liftova. Skijaške staze duge preko 20 kilometara su izvrsne kako za početnike tako i za iskusne skijaše. Staze na Bjelašnici i Igmanu su strmije i privlače spretnije skijaše. Ukoliko niste ponijeli vlastitu opremu za skijanje i snowboard, ovi centri vam omogućuju iznajmljivanje kompletne opreme po pristupačnim cijenama. Usto, centri su opremljeni topovima za vještačko osnježavanje, kao i drugim servisnim uslugama koje omogućavaju potpuni užitak.

Ako želite izbjegići gužvu na skijaškim stazama i uživati u mirnoj, opuštajućoj šetnji, posjetite okolna planinska sela s netaknutom prirodom i očaravajućom panorom.

Ipak, Sarajevo nije jedino mjesto za zimski odmor u Bosni i Hercegovini. Tu su planina Vlašić u blizini Travnika, izvrsna za snowboarding, kao i padine Kupresa ili Blidinje na kojima ćete moći iskusiti nešto sasvim novo i neuobičajeno. Blidinje i Kupres su idealni za porodični odmor koji uključuje mnogo više od skijanja.

Ako posjetite sportsko-rekreacioni centar „Babanovac“ na planini Vlašić, obavezno probajte poznati vlašički sir, cijenjen zbog izvanrednog kvaliteta i izvrsnog okusa. Ovdje možete vidjeti i autohtonog bosanskog psa zvanog tornjak.

* Dnevne propusnice za ski-lift koštaju oko 30 KM na olimpijskim planinama, odnosno 20 KM na manjim skijalištima. Za više informacija o zimskim centrima u Bosni i Hercegovini pogledajte brošuru „Zimski centri u Bosni i Hercegovini“ na www.bhtourism.ba – link Publikacije.

Planinarenje, rafting, biciklizam, lov i ribolov, paraglajding...

U Bosni i Hercegovini se nalazi nekoliko planinskih vrhova viših od 2.000 metara (Maglić, Prenj, Čvrsnica, Volujak, Zelengora...). Teren je idealan za penjanje po stijenama, a ture vam mogu omogućiti nekoliko sportskih klubova, poput Kluba za ekstremne sportove „Scorpio“. Također postoji i nekoliko planinskih područja idealnih za brdski biciklizam, s uređenim i označenim stazama, a paraglajding je veoma popularan na Kupresu, Bjelašnici, kao i s vrha Visočice prema kanjonu Rakitnice.

Potpuni doživljaj prirode možete osjetiti prilikom raftinga na rijekama u Bosni i Hercegovini: Neretva, Vrbas, Una, Tara, Drina, Krivaja, Sana ili Trebižat. Ovo iskustvo će vas zauvijek pratiti. Pojedini brzaci i kaskade oduzimaju dah i veoma su zahtjevni. Takve dijelove kanjona možete osvojiti samo timski, a uspješno okončanu avanturu proslaviti zajedno, te okupljeni oko logorske vatre, uz ukusnu večeru, prepričavati iskustva. Veoma često su posjetitelji iz različitih dijelova Europe dio jedne regate.

Oni koji nemaju avanturistički duh mogu se voziti kajakom.

U ljetnom periodu se možete osjećati u jednom od kristalno čistih jezera. U području Kalinovika nalazi se nekoliko prelijepih jezera (Kotlaničko, Štirinsko, Orlovačko itd.).

I ne samo to. Bosna i Hercegovina posjeduje veliko bogatstvo voda – od mineralnih i termalnih izvora, rijeke i vodopada, do malog morskog kutka na Jadranskom moru zvanog Neum.

Naše rijeke obiluju raznim vrstama ribe, ali čak i ako niste ribolovac ukusnu pastrmku možete kušati u jednom od restorana na izvoru Bune, u blizini Mostara.

Rijeke poput Une, Sane, Plive, Krivaje, Neretve i Vrbasa bogate su rječnom pastrmkom, lipljenom ili zlatovčicom. U Hutovom blatu možete uloviti jegulju ili šarana, a u rijeci Bosni, koja izvire u podnožju sarajevske planine Igman, muščarenjem možete uloviti klena i soma. Jezera poput Plive, Blidinja i Boračkog bogata su pastrmkom, šaranom i bijelim amurom, dok su vještačka jezera poput Jablaničkog, Bilečkog, Buškog, Ramskog i Modračkog privlačna za sportski ribolov.

Najveća i najinteresantnija lovišta smještena su na padinama planina Prenja i Zelengore (divokoz), na Kupresu (lještarka), u Bugojnu i na Grmeču (medvjedi, zečevi i lisice), Vlašiću (vukovi), u Hutovom blatu i području u blizini rijeke Save, Une i Bosne (kormoran, guske, patke itd.).

Turistička zajednica Posavskog kantona pokrenula je projekt pod nazivom „Posavina – raj za lov i ribolov“ i povezala mrežu lovišta i ribolovišta u području rijeke Save, uz ponudu smještajnih objekata.

Banjski turizam

U vrijeme rimske vladavine naselja su se uglavnom gradila oko izvora mineralnih i termalnih voda i postajala prava banjska lječilišta. Danas su neka od njih popularne turističke destinacije koje već stoljećima posjećuju brojni turisti. U Bosni i Hercegovini se nalazi veliki broj termalnih i mineralnih izvora i više od 15 banjskih kompleksa u kojima se liječe kardiovaskularna, neurološka, muskulatorna, dermatološka, ginekološka oboljenja i bolesti želuca, respiratornih organa i druge bolesti i oboljenja. Novoobnovljeni banjski kapaciteti su posljednjih godina i idealan izbor za odmor, masažu i aromaterapije.

Aquaterm, Olovko
Dvorovi, Bijeljina
Gata, Bihać
Guber, Srebrenica
Ilijadža, Gradačac
Ilijadža, Sarajevo
Kulaši, Prnjavor
Laktaši, Laktaši
Mlječanica, Bosanska Dubica
Reumal, Fojnica
Sanska Ilijadža, Sanski Most
Slana banja, Tuzla
Slatina, Banja Luka
Vilina vlas, Višegrad
Vrućica, Teslić

Banja Vrućica u Tesliću, Reumal u Fojnici i Ilijadža u Sarajevu su moderni banjski centri u kojima se mogu kombinirati odmor, terapije i organizacija seminara ili predavanja.

Tradition
ADVENTURE **Beauty**
Creativity **Art**
Love **DIVERSITY**
wellness
Amazing **Green**
joy **Inspiration**

Bosna i Hercegovina
Gradovi i atrakcije od A do Z

B Banja Luka

Banja Luka je najveći i najljepši grad na sjeveru Bosne, a rijeka Vrbas mu daje poseban šarm. Još u prahistoriji su na ovom području različita plemena gradila svoja naselja, ali prve utvrde nastaju u vrijeme Rimljana, radi osiguranja trgovačkog puta koji je prolazio tim predjelima. Rimljani su koristili i brojna mineralna i termalna izvorišta u Banjoj Luci i njenoj okolini, o čemu također postoje dokazi.

Danas Banja Luka predstavlja privredno i kulturno središte sjeverne Bosne. Ovaj grad bogat je kulturno-historijskim građevinama koje datiraju još iz 16. stoljeća. Brojni pravoslavni manastiri izgrađeni su prije više od 400 godina, a mnogi su i dan-danas u upotrebi, kao što je manastir Gomionica, poznat po izuzetnim freskama. Kada posjetite Banju Luku, shvatit ćete zašto je to bio prvi grad na Cookovom popisu gradova kroz koje je prolazila prva turistička tura kroz Bosnu i Hercegovinu.

Ako ste se zatekli u Banjoj Luci, svakako biste trebali posjetiti park „Mladen Stojanović“, prošetati pješačkom zonom – Gospodarskom ulicom, posjetiti Muzej Republike Srpske, Galeriju umjetnosti Republike Srpske, ili tvrđavu Kastel na obali rijeke Vrbas. Tu možete predahnuti u jednom od obližnjih restorana koji nude ukusne specijalitete. Poseban ugođaj i banjalučku gostoprimaljivost osjetit ćete za vrijeme festivala: festival muzike „Demofest“ (juli) ili Ljeto na Vrbasu (juni – avgust).

Bihać

Bihać predstavlja zapadnu kapiju Bosne i Hercegovine. Najznačajnija atrakcija u Bihaću je rijeka Una, na kojoj se održava poznata međunarodna manifestacija „Unska regata“. Avanturisti ne smiju propustiti ovaj petodnevni događaj. Na rijeci Uni postoje barem četiri različite ture - od dvosatnog, laganijeg, do šestosatnog raftinga težine šestog stepena. Najatraktivniji dio rijeke je dionica na Štrbačkom buku prema Lahovu, u dužini od 15 kilometara. Obale rijeke Une, duge 207 km, obiluju brojnim ljekovitim biljem i različitim životinjskim vrstama.

Bijeljina

Muzej Semberija sa zanimljivom zbirkom arheoloških nalaza pronađenih na području Bijeljine i pravoslavni manastir Tavna iz 15. stoljeća nalaze se u Bijeljini. Etno selo Stanišići, s kućicama za smještaj izgrađenim u autonomom stilu i drugim sadržajima idealnim za porodični odmor ili organizaciju seminara, udaljeno je od Bijeljine tri kilometra.

Blagaj i Vrelo rijeke Bune

Derviška tekija iz 16. stoljeća na rijeci Buni jedna je od najpoznatijih atrakcija u hercegovačkoj regiji, udaljena od Mostara desetak minuta vožnje. Danas je tekija objekt muzejskog tipa, s prelijepom baštom u kojoj posjetitelji mogu popiti piće i posmatrati izvor Bune, a otvorena je tokom cijele godine.

Blidinje

Nesvakidašnja ljepota blidinskog parka sa stjenovitim padinama i gustom borovom šumom okružuje najveće ledničko jezero u zemlji – Blidinsko jezero. Ovaj park prirode je, pored šetnji i istraživanja okolne faune i flore (endemske vrste muničke koja raste u Masnoj luci), odličan i za skijanje i planinarenje.

Bosansko Kraljevstvo

Kraljevska tvrđava Bobovac, izgrađena u 14. stoljeću, udaljena je 30-ak minuta vožnje od Kraljeve Sutjeske. Ovdje su sahranjena tri bosanska kralja: Stjepan Ostoja, Tvrtko II Kotromanić i Stjepan Tomaš. Kraljeva Sutjeska se nalazi 30 kilometara od Vareša (u kojem možete posjetiti najstariju crkvu u Bosni i Hercegovini ili selo Oćevije koji stoljećima baštini kovački zanat). Iz nje su nekada zemljom vladali Stjepan Tomaš, Tvrtko Kotromanić i posljednja bosanska kraljica Katarina. U znak sjećanja na kraljicu, žene iz Kraljeve Sutjeske i drugih dijelova središnje Bosne nose crnu maramu. Franjevački samostan Kraljeva Sutjeska iz ranog 14. stoljeća, čuvar bosanskohercegovačke historije, sastoji se od crkve, muzeja i biblioteke s bogatim muzejskim i etnografskim zbirkama, zbirkama umjetničkih djela i velikim brojem naslova i inkunabula (31 inkunabula). Kreševo je poznato po svojoj starobosanskoj arhitekturi, a kreševski Franjevački samostan sadrži i rustikalni muzej, biblioteku i galeriju.

Brčko

Danas, Brčko predstavlja privredni i kulturni centar Bosanske Posavine. Ovaj trgovački centar Posavine, poznat je po regati na rijeci Savi, lovnom i ribolovnom turizmu, a Hotel „Posavina“ i gradska Vijećnica iz 19. stoljeća su simboli grada.

C

Cazin

Na 26 kilometara udaljenosti od Bihaća nalazi se Cazin. Ovaj gradić je u srednjem stoljeću imao značajnu stratešku ulogu, o čemu svjedoče ostaci starog grada Ostrošca, izgrađenog u neogotičkom stilu, i utvrde Pećigrad, Stijena, Radetina kula i Tržac, koje dominiraju gradom.

Č

Čapljina

Zbog geografskog položaja i mediteranske klime, Hercegovina predstavlja sunčani vrt ove zemlje, s vinogradima koji se obrađuju još od perioda rimske vladavine. Tako je, naprimjer, izgrađen i veliki rimska posjed Mogorjelo kod Čapljine, antički arheološki lokalitet poznat pod nazivom Villa rustica (kasno 3. stoljeće). Drugi značajan antički lokalitet u blizini Čapljine je Gabela, koja je u periodu između 15. i 18. stoljeća bila važan trgovački centar. Meksički istraživač Robert Salinas Price je, izučavajući Ilijadu i Odiseju, razvio teoriju da se trojanski rat odigrao u dolini rijeke Neretve, te da je Gabela zapravo Ilios, glavni grad države Troje. Na području Čapljine se uzgaja kvalitetno citrusno voće, smokve, masline, med i ljekovito bilje. Park prirode „Hutovo blato“, mediteranska močvara u blizini Jadranskog mora, rezervat za ptice i stanište za ptice selice, nalazi se u blizini Čapljine.

D

Dobojski polje

Dobojski polje je najveća željeznička raskrsnica u zemlji, mjesto nastanjeno još od ranog željezognog doba. Nedavno obnovljena dobojska tvrđava otvorena je za posjete i dočekuje goste uz manifestaciju „Kulturno ljeto na dobojskoj tvrđavi“ ili poznati FESTTOUR, međunarodni festival turizma u junu. Uz etno kafé, igralište za djecu, amfiteatar, izložbu srednjovjekovnih oruđa i oružja, ovaj grad je idealno mjesto za upoznavanje sa srednjovjekovnom Bosnom ili jednodnevni porodični odmor. Obližnje Orlovo jezero, planinarenje na Ozrenu, uz obilazak manastira sv. Nikole iz 13. stoljeća, ili biciklizam na ozrenskim stazama, idealni su za opuštanje u dobojskoj prirodi.

Drvar

Titova pećina u Drvaru jedna je od glavnih atrakcija u sjeverozapadnoj regiji. U pećini se u jednom periodu Drugog svjetskog rata nalazio Titovo sjedište, gdje su hrabri partizani s Titom na čelu pobijedili elitnu njemačku jedinicu (Desant na Drvar). Drvar je okružen prelijepom netaknutom prirodom, a poslastice za ljubitelje prirode su izvor i kanjon rijeke Una, pritoke rijeke Une, u pravcu Bosanskog Grahova, jugozapadno, i slapovi i kaskade na sjeverozapadu, u Martin Brodu. Prilikom posjete Martin Brodu, pored Rmanj iz 15. stoljeća.

F

Foča

U blizini Foča se nalazi Nacionalni park Sutjeska. Park je dom jednoj od preostale prašume u Evropi – Perućici, najvišem vrhu – Magliću (n/v 2,386 m), kao i rijeci Tari. Na udaljenosti od 9 km od Foča na putu Foča – Miljevina – Sarajevo nalazi se remek djelo prirode – Pješčane piramide. Ovi zanimljivi pješčani stubovi stari preko 200 stotine godina nastali su erozijom tla, a dosta nalikuju onima u Koloradu, Sjedinjene Američke Države.

Fojnica

Kozovgrad, fojnička tvrđava, bio je posljednje utočište kraljice Katarine pribijegu iz Bobovca za Dubrovnik i dalje za Rim. Legenda kaže da je kraljica naredila da se konji potkuju obratno kako bi zavarali neprijatelja. U Kozovgradu se još uvijek naziru tragovi konjskih kopita koji vode prema Zenici. Franjevački samostan u Fojnici iz 14. stoljeća sadrži bogat muzej i biblioteku s više od 40.000 naslova i značajnom zbirkom inkunabula (knjige objavljene do 15. stoljeća). U muzeju se čuva i Ahdnama, pisana povelja sultana Mehmeda Fatihu iz 16. stoljeća, kojom su franjevcima zagaranuirane vjerska sloboda i nezavisnost.

G

Goražde

Goražde je najveći istočno-bosanski grad smješten u dolini Drine. Drina je omiljeno mjesto za plivanje i rafting, ali i lov i ribolov u "Bijelim vodama" na području Pale-Prača.

Gradačac

Najpoznatija atrakcija u Gradačcu je Kula Husein-kapetana Gradačevića. Tvrđava je jedan od simbola bosanskog otpora i borbe za bosansku autonomiju u vrijeme osmanskih perioda. Nekadašnja rezidencija Husein-kapetana, koji je predvodio pobunu, otvorena je za posjete, a na vrhu kule nalazi se restoran s domaćim specijalitetima (poznati specijalitet „gradačačka kutija“).

J Jajce

Srednjovjekovna tvrđava u Jajcu koja se uzdiže iznad spektakularnog vodopada Plive (22 m) veličanstveni je kompleks sa dobro očuvanim zidinama i kulama, katakombama u kojima su sahranjeni članovi plemićke porodice iz 15. stoljeća, Crkvom sv. Marije i Tornjem sv. Luke, kao i malim rezidencijalnim kućama izgrađenim u osmanskom stilu. U neposrednoj blizini tvrđave nalazi se hram posvećen rimske bogu Mitrasu iz kasnog 3. stoljeća. U srednjem stoljeću u Jajcu su stolovali bosanski kraljevi, a u vremenu Tvrtka II grad se razvija u kraljevski grad. Kosti posljednjeg bosanskog kralja Stjepana Tomasevića čuvaju se u Franjevačkom samostanu u Jajcu.

K Konjic

Tradicija rezbarenja drveta najbolje je očuvana u Konjicu. Možete posjetiti muješku kolekciju rezbarenog pokućstva u Mulićevom „Rekordu“ ili kupiti neki od suvenira, koje najbolje izrađuju dvije tradicionalne porodice zanatlija Nikšić i Mulić. U Konjicu, pored raftinga na rijeci Neretvi, možete uživati u posjeti Repovačkoj džamiji, obilasku Starog mosta sagrađenog u osmanskom periodu ili Franjevačkog samostana s bibliotekom i galerijom iz 16. stoljeća. Posebnu atrakciju predstavlja i mogućnost grupne posjete Titovom atomskom skloništu, u kome se održava i bijenale savremene umjetnosti D-o ARK Underground, uz prethodnu najavu.

Kupres

Kupres privlači posjetitelje i u ljetnom i u zimskom periodu, te nudi izvrsne staze za skijaše, kao i planinarenje, paraglajding, lov i jahanje konja. U prvoj nedjelji u julu ovde se održava Dan kosidbe na Kupresu – Strlijanica, pa je posjeta Kupresu u to doba iznimno privlačna. Ovo tradicionalno takmičenje u košenju trave popraćeno je i brojnim drugim kulturnim događajima, poput folklornih plesova, konjičke utrke, izložbe itd. U blizini Kupresa se nalaze dva ski-centra u kojima zimska sezona traje oko pet mjeseci.

Livno

Livno je hercegovački gradić koji predstavlja spoj dalmatinske, turske i socijalističke arhitekture. Sve te različite građevine su se okupile oko izvora Dumana na rijeci Bistrici. U sklopu Franjevačkog samostana sv. Petra i Pavla na Gorici nalaze se Franjevački muzej i Gorička galerija, u kojoj je i stalna postavka radova Gabrijela Jurkića, jednog od najpoznatijih domaćih slikara. Livno ima dugogodišnju tradiciju pravljenja čuvenog livanjskog sira, tvrdog sira specifičnog, pomalo slanog okusa. Obljubljenje Buško jezero je izvrstan izbor za sportove na vodi (jedrenje, kanu, kajak...).

LJ Ljubuški

Ljubuški, kao i Čitluk, poznat je po vršnim vinima. Ovdje se nalazi i najstariji muzej u Bosni i Hercegovini, osnovan 1884. godine, smješten u Franjevačkom samostanu Humac, izgrađenom 1869. godine. U njemu se čuva jedna od najljepših kolekcija drevnih relikvija pronađenih u blizini samostana. Prema jugoistoku od Ljubuškog naići ćete na vodopad Kravice, koji se proteže dužinom 120 metara i pada u rijeku Trebižat s visine od 25 metara, i jedan je od najvećih i najimprezivnijih slapova u zemlji.

M Međugorje

Međugorje je treće najveće marijansko svetište u svijetu. Svetište Kraljice Mira je utočište svih koji tragaju za mirom, vjerom i nadom. Najveći broj vjernika se okupi na godišnjicu ukazanja 25. juna.

Mostar

Mostar, najljepši hercegovački biser, kulturno i privredno središte Hercegovine, proglašen je UNESCO-ovim kulturnim naslijedjem zbog svog starog grada i poznatog Starog mosta, koji se uzdiže iznad plavozelene rijeke Neretve. Tu, u srce Mostara, dolaze ljudi iz svih dijelova svijeta i dive se umjetnosti i spretnosti ruku osmanskih graditelja, te uživaju u šarmu starih tradicionalnih kuća i isprepletanih sokaka. Grad možete upoznati prilikom posjete uzbudljivim kafićima i mirnim galerijama. U dvorištu stare džamije pronadite svoj mirni kutak i spustite se na plato ispod Starog mosta da vidite poznate skakače, koji već godinama poštuju tradiciju skakanja sa 25 metara visokog mosta.

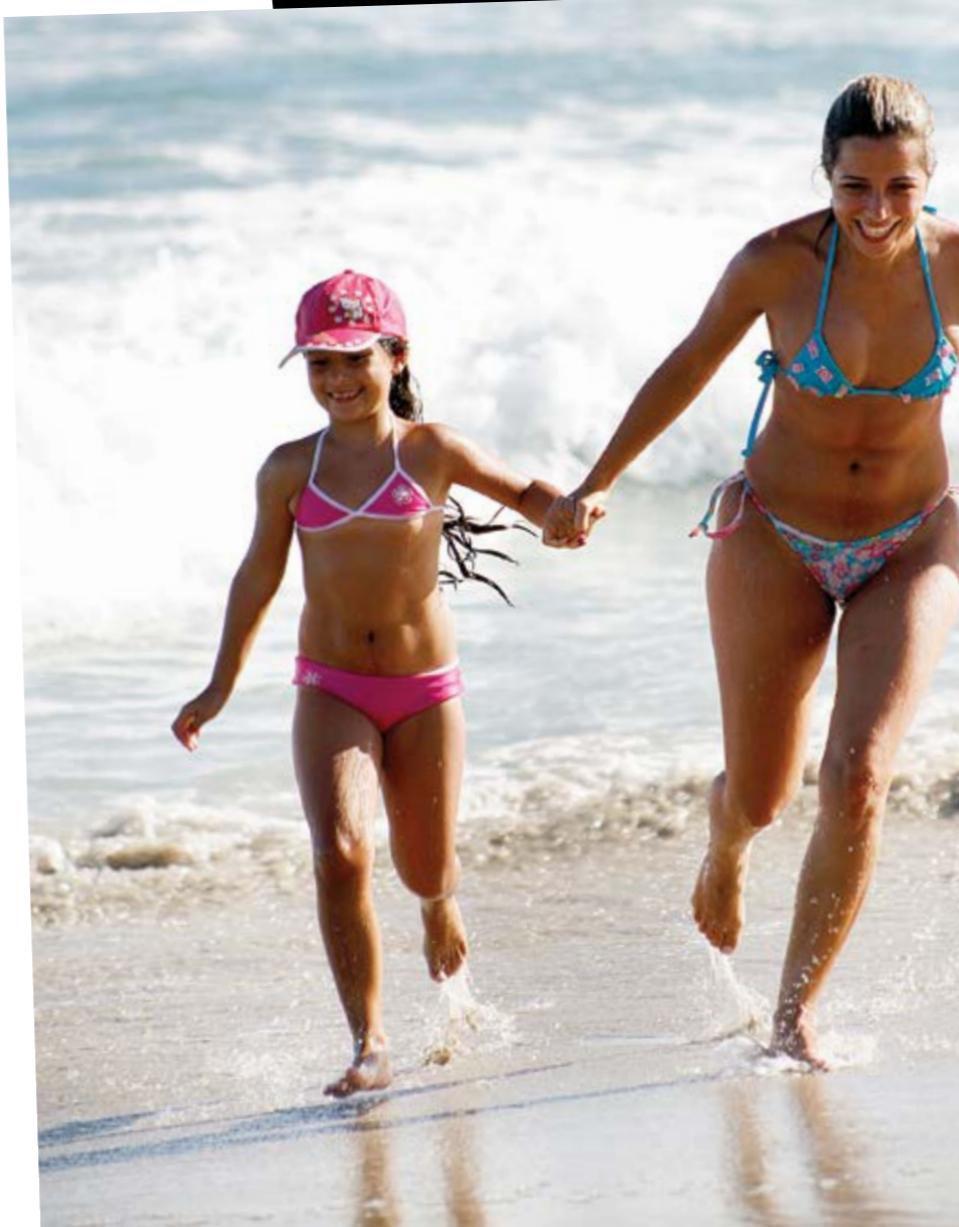
Mostar je iznimno očaravajući tokom održavanja festivala poput Ljetnog festivala s tradicionalnim plesovima, pjesmom i igrama, tradicionalnim nošnjama, domaćim vinima i jelima; ili manifestacije Skokovi s mosta, koja okuplja mlade i hrabre učesnike iz svih dijelova svijeta. Njihove vještine vas zašljubljeno neće ostaviti ravnodušnim.

Hercegovačka vina blatina (crno) i žilavka (bijelo), domaće autohtone sorte, posebno se izdvajaju zbog vrhunskog kvaliteta i iznimnog okusa. Ta vina su očarala čak i austrougarske vladare, koji su ga naručivali za prijeme u dvoru Schönbrunn. Ova vina možete kušati u jednom od brojnih hercegovačkih vinskih podruma. Stoga, ukoliko uživate u izvrsnom vinu, nemojte propustiti posjetiti „vinske ceste”, koje se prostiru ovim malim mediteranskim rajem (www.vinskacesta.ba).

N Neum

Neum predstavlja morski kutak Bosne i Hercegovine smješten na jadranskoj obali između Hercegovine i Dubrovnika. Neumska obala je duga 24 kilometra. Ronjenje, paraseiling, vožnja brodom ili skuterom, pa čak i smještaj, veoma su povoljni i pružaju idealnu kombinaciju adrenalinskog i relaksirajućeg odmora. U blizini Neuma možete posjetiti i najveću pećinu u Bosni i Hercegovini – Vjetrenicu, koja predstavlja zbirku prelijepog speleološkog nakita i endemske vrste.

Nevesinje

Nevesinje predstavlja zračnu banju koju su za vrijeme austrougarske vladavine posjećivali vojnici Monarhije radi rehabilitacije i poboljšanja krvne slike. Lov i ribolov na brzim planinskim potocima, planinska jezera na Veležu i Morinama, vještačko jezero Alagovac neki su od glavnih motiva posjete Nevesinju. Istočnu Hercegovinu krase i drugi mediteranski dragulji poput Gacka, gradića u blizini planine Velebit, ili Trebinja i Bileće.

P

Počitelj

Počitelj je jedinstven spoj srednjovjekovne, orijentalne i mediteranske arhitekture, udaljen samo 30-ak minuta vožnje od Mostara. Počitelj, u kojem se u junu održava najduža likovna kolonija u jugoistočnoj Evropi, također predstavlja UNESCO-ovo kulturno nasljeđe.

Posavina

Rijeka Sava je jedna od najznačajnijih rijeka u Bosni i Hercegovini i ima razvijen riječni promet, što je dovelo do razvoja cjelokupne regije. Kraj je i nazvan po rijeci Savi i nudi bogate lovine i ribolovne resurse, uz kanjoning i druge rekreativne aktivnosti. Prilikom posjeti posavskom kraju obilazak Franjevačkog samostana, crkve i muzeja u Tolisi, Orašje, nezaobilazna je atrakcija. U posjeti Odžaku ne propustite obići gradsku vijećnicu "Belediju" zdanje iz 1903. godine.

Prijedor, Kozara

Nacionalni park „Kozara“ u Krajini, koji se prostire na površini od 3.500 hektara, smješten između rijeka Save, Une, Sane i Vrbasa, nalazi se u blizini Prijedora. Park je idealan za lov, ribolov, šetnju, planinarenje, vožnju bicikлом i zimske sportove.

Prozor-Rama

Prozor i Ramsko jezero se nalaze u sjevernom dijelu Hercegovine. Potpuni spokoj ćete pronaći u Kući mira Rama-Šćit i Franjevačkom samostanu, a posjetom Etnografskom muzeju upoznat ćete bogatu historiju i običaje ljudi iz Rame. Bogata muzejska postavka je smještena u sklopu samostana.

Sarajevo

Legenda kaže: «Ko se jednom napije vode sa Baščaršije, nikad više iz Sarajeva taj otići ne umije».

Poznat po kulturnoj raznolikosti, glavni grad Bosne i Hercegovine – Sarajevo, jedini je evropski grad koji ima džamiju, pravoslavnu crkvu, katedralu i sinagogu na samo četvrt kvadratnog kilometra. Tradicionalno naslijeđe Sarajeva okuplja kršćane, muslimane i jevreje u svoju multikulturalnu zajednicu. Sarajevska hagada, jevrejski manuskript star preko 650 godina, sa ilustracijama rituala i Pashe, jedan je od najznačajnijih simbola multikulturalne harmonije. Hagadu su sa sobom donijeli Jevreji protjerani iz Španije u 15. stoljeću. Danas se Hagada čuva u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine.

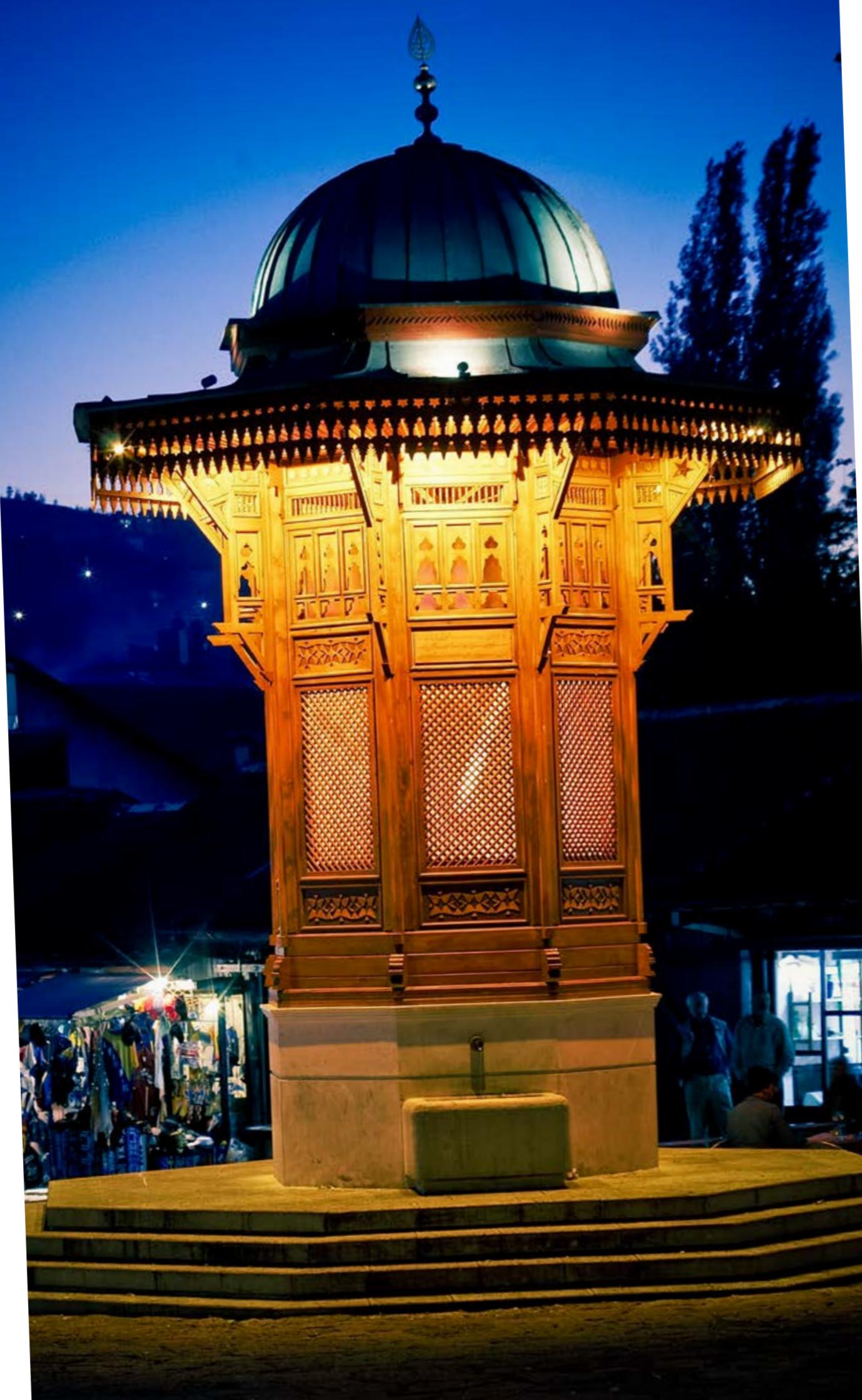
Možete li zamisliti mjesto gdje se prošlost i sadašnjost, tradicija i moderno, Istok i Zapad prepliću? Sarajevo vam dopušta da uplovite u prošlost! Zanatlje s Baščaršije, stare jezgre grada, još uvijek kuju bakar i lim i prave filigranski nakit. Uživajte u čarobnom mirisu čevapčića, kušajte orientalne slastice na trgu Slatko čoš ili se opustite uz tradicionalno pripremljenu bosansku kafu u nekom od okolnih kafića. Posjetom džamiji, sinagogi, crkvi i katedrali, objektima izgrađenim za vrijeme osmanske vladavine, ili mostu na kojem je izvršen atentat na prestolonasljednika habsburškog prijestolja, Franca Ferdinanda, otkrijte prošlost ovoga grada.

Uvečer posjetite neki od restorana i uživajte u panorami svjetlima okupanog grada, uz zvuke starogradske muzike i ukusnu hranu.

Sarajevo također tokom cijele godine nudi brojne festivale: Sarajevska zima, Baščaršijske noći, Sarajevo film festival ili Jazz Fest. U klubovima možete uživo čuti sevdalinku ili rock zvuke popularnih sarajevskih bendova.

Ukoliko više volite zimske sportove, Sarajevo nudi olimpijske planine na samo 30-ak minuta vožnje od centra grada. Ovi prelijepi planinski dragulji su izvrsni za planinarenje i izlete u ljetnom periodu. Pored posjete planinama, ljeti možete posjetiti i vodopad Skakavac ili Vrelo Bosne (s obližnjim Rimskim mostom). Posjetitelji također mogu doživjeti prošlost vozeći se fijakerom od Ilidže ili od arheološkog parka s rimskom banjom, pored austrougarskih hotela, kroz Veliku aleju platana i kestena, zasadenih 1888. godine, do Vrela Bosne. Činjenica da se i nakon stotinu godina u Sarajevu još uvijek možete provozati i fijakerom čini ovu destinaciju još privlačnijom. Avanturisti će, pak, biti više zadivljeni planinarenjem do Umoljana i Lukomira te obližnjeg kanjona Rakitnice. Selo Lukomir je najizoliranije naselje u Evropi, na nadmorskoj visini od 1.500 metara. To je živi muzej u kojem i danas možete vidjeti seljane odjevene u tradicionalne nošnje, uživati u tradicionalnim plesovima i pjesmi te organskoj hrani koju pripreme žene iz Lukomira.

Sarajevo ima nekoliko originalnih muzejskih postavki: postavka "Opsada Sarajeva 1992-1995" posvećena najdužoj opsadi grada u historiji modernog ratovanja; spomenički kompleks "Tunel spaša", postavka Sarajevskog atentata (Muzej "Sarajevo 1878-1918") posvećena atentatu na austrougarskog prestolonasljednika nadvojvodu Franju Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju, koji je bio povod za Prvi svjetski rat; kao i muzejsku postavku o staroj tradicionalnoj pjesmi sevdalinki i njenim izvođačima.

Predivan krajolik idealan za brdski biciklizam inspirisao je lokalnu zajednicu da kreira biciklističke staze na olimpijskim planinama. Vožnja ovim stazama koje okružuju Sarajevo predstavlja fantastičnu avanturu. Stoga ne čudi da je National Geographic Traveler rangirao Bosnu i Hercegovinu među top deset avanturičkih destinacija u 2012. godini. Otkrijte zašto!

Istočno Sarajevo, s najvećom olimpijskom planinom Jahorinom i drugim prirodnim draguljima, poput Romanije, Treskavice, te brojnih pećina, predstavlja raj za planinare, alpiniste, skijaše, paraglajdere i sve ljubitelje prirode. Olimpijska planina Jahorina, jedna od najlepših planina u regiji, sa oko 20 kilometara skijaških staza, privlači brojne posjetitelje jer je pogodna za početnike i bordere (snowboarding). Na Jahorini je izgrađen veliki broj hotela i smještajnih kapaciteta pogodnih za organizaciju seminara i konferencija. Treskavica predstavlja lovišni resurs s najvećim brojem izvora (365). Na Romanji, koja je idealna za relaksaciju i planinarenje, nalazi se jedan od najznačajnijih speleoloških objekata u Istočnom Sarajevu – Orlovača. Pećina je ukrašena jedinstvenim stalagmitima, stalaktitima i draperijama, koji se smjenjuju s fragmentima koraljnog i aragonitnog nakita, i jedinstvenim pećinskim stupovima, koji podsjećaju na antičke i renesansne dvorce. Prije više od 16.000 godina pećinu je nastanjivao pećinski medved (Ursus speleus), a danas predstavlja staniste ugrožene i endemske vrste slijepih miševa (Micromys minutus). Vrijedne posjete su i Ledenjača i Novakova pećina.

Srebrenica

Danas je Srebrenica spomen žrtvama ratnih dešavanja 1992-1995. To je memorijalni centar koji posjećuju ljudi iz svih krajeva svijeta, naročito 11. jula – na Dan žalosti posvećen 8.373 žrtava Srebrenice.

Srebrenik

Srebrenik se nalazi u dolini rijeke Tinje, u blizini Tuzle. Ova srednjovjekovna utvrda prvi put je spomenuta 1333. godine. Nekada je ova utvrda pripadala kraljevsкоj porodici Kotromanić, a danas se u ovoj dobro očuvanoj tvrđavi održava umjetnička kolonija „Otvoreni grad umjetnosti“.

Stolac, Radimlja

Stećci, kameni nadgrobni spomenici (kameni spavači) koji svjedoče o bosanskohercegovačkoj historiji, nalaze se na brojnim lokacijama širom zemlje kao pojedini primjeri ili kao nekropole stećaka. Stećci su često dekorirani motivima – antičkim simbolima zemlje, sunca, mjeseca, ratnika, plesa, porodice, ili molitvi bogovima. Jedna od najvećih zbirk srednjovjekovnih stećaka nalazi se u Radimlji, u blizini Stoca. Nedaleko od Stoca se nalaze ostaci najstarijeg ljudskog naselja u Bosni i Hercegovini – tvrđava Daorson, Ošanići. Vjeruje se da je pleme Daorsa živjelo u ovim krajevima prije 4,000 godina.

T Teslić

Teslić je poznat po kvalitetnoj termomineralnoj vodi Banje Vrućice. Banja Vrućica je veliki zdravstveno-kongresni kompleks koji sačinjavaju četiri hotela idealna za liječenje, odmor i organizaciju seminarova i kongresa. U neposrednoj blizini kompleksa se nalazi bogat šumski kraj idealan za šetnju i planinarenje, te pravoslavni manastir Liplje iz 14. stoljeća, umjetnička galerija i muzej s bogatom etnografskom zbirkom.

Tešanj

Tešanj je stekao široku popularnost kada je domaća mineralna voda osvojila prvu nagradu na takmičenju u Sjedinjenim Američkim Državama (Berkley Springs Water) i kada je režiser Pjer Žalica u Tešnju snimio film „Gori vatra“ (2003). U Tešnju, kao i u obližnjem Maglaju, nalazi se prelijepa srednjovjekovna utvrda, zatim sahat-kula iz 17. stoljeća (jedna od ukupno četiri sahat-kule u Bosni i Hercegovini koje još uvijek rade) i gradski muzej u kojem se čuva kulturna, historijska i prirodnja baština grada.

Travnik

Travnik je smješten u srcu Bosne. Vezirski grad Travnik (sjedište vezira za vrijeme osmanske vladavine u periodu od oko 150 godina) ima nekoliko atrakcija vrijednih posjete: srednjovjekovna travnička tvrđava, rodna kuća Ive Andrića, Zavičajni muzej, Šarena džamija iz 1815. godine, s prekrasnim floralnim motivima na fasadi i u unutrašnjosti džamije, te brojne druge spomenike i znamenitosti. Travnik je također jedini grad u Bosni i Hercegovini u kojem se nalaze dvije sahat-kule. Vlašić, nadomak Travnika, idealan je za skijanje, snowboarding, planinarenje, biciklizam i brojne druge sportske i avanturističke aktivnosti. Na Vlašiću možda vidite i autohtonog bosanskog ovčara tornjaka, ali u svakom slučaju nemojte propustiti kušati vlašićki sir (obično napravljen od kozjeg mlijeka).

Trebinje

U prekrasnom mediteranskom gradiću Trebinju, smještenom u dolini rijeke Trebišnici, možete vidjeti pravoslavni manastir Tvrdoš iz 15. stoljeća, Arslanagića most izgrađen u osmanskom periodu, ili srednjovjekovnu tvrđavu Klobuk te kušati poznata hercegovačka vina.

Tuzla

Drugo ime za Tuzlu, grad na sjeveroistoku Bosne, jeste „grad soli“. Tuzla je najpoznatija po svojim jedinstvenim slanim panonskim jezerima, upotpunjениm sojeničkim naseljem i Muzejom soli. Tuzla je dala brojne poznate umjetnike i književnike, a u čast poznatog slikara Ismeta Mujezinovića (Galerija Ismet Mujezinović) i poznatog bosanskohercegovačkog književnika Meše Selimovića („Derviš i smrt“) na gradskoj šetnici u centru grada postavljene su njihove statue.

V

Visoko

Nekada središte srednjovjekovne bosanske države, Visoko je danas jedno od najtajanstvenijih mjeseta na svijetu zbog velikog arheološkog otkrića Semira Osmanagića, za koje se vjeruje da predstavlja prve piramide u Evropi. Timovi još uvijek rade na iskopavanju Bosanskih piramida, a posjetitelji mogu doći vidjeti ili čak volonterski sudjelovati u otkrivanju piramide. Pored piramida, u blizini Visokog se nalazi još jedno arheološko nalazište – Čajengrad, utvrda koja je nekada služila za odbranu srednjovjekovne utvrde Bobovac. U Milama, pet kilometara od centra Visokog, gdje je izgrađen prvi samostan, krunisan je prvi bosanski kralj Tvrtko I Kotromanić (gdje je i sahranjen). Ovdje je Kulina ban 1189. godine potpisao trgovачki sporazum između Bosne i Hercegovine i Dubrovnika. Ovo je najstariji dokument pisan na bosančici, poznat kao Povelja Kulina bana.

Višegrad

Dobitnik Nobelove nagrade za književnost Ivo Andrić je radnju poznatog djela „Na Drini ćuprija“ smjestio upravo u Višegradu. U Višegradu se nalazi i jedan od najznačajnijih spomenika u regiji, most Mehmed-paše Sokolovića, izgrađen u 16. stoljeću, za vrijeme vladavine Osmanlija. Most je uvršten na UNESCO-ovu listu svjetskog kulturnog naslijeđa 2007. godine.

Z

Zavidovići

Zavidovići se nalaze u dolini rijeke Krivaje, koja je odlična za ribolov, kajakaštvo i rafting. U Zavidovićima i okolini nalaze se mistične kamene kugle iz perioda 20.000 godina p.n.e., koje se još jedino mogu vidjeti na Kostariki i u Meksiku. Park prirode Tajan, u blizini Zavidovića, ima nekoliko spektakularnih kanjona, veliki broj pećina, staze za brdski biciklizam, planinarenje i penjanje.

Zenica

Tvrđava Vranduk, u blizini Zenice, jedna je od najbolje očuvanih tvrđava u Bosni i Hercegovini i imala je značajnu ulogu u odbrani bosanske države u srednjem stoljeću (kada je bila sjedište kralja Stjepana Tomića). Danas Vranduk predstavlja muzejsku kolekciju srednjovjekovnih nošnji, oruđa i oružja, i otvoren je za posjete. U sklopu Vranduka nalazi se i mali kafić i Džamija sultana Fatih-a, a nedaleko od Vranduka možete posjetiti i stare mlinice. Zenica je najveći industrijski grad u središnjem dijelu zemlje i u njoj se održava najveći privredni sajam u zemlji „ZEPS“ (oktobar). Najatraktivniji dio grada je stara čaršija (stari dio grada), ali također možete posjetiti lokalni muzej i umjetničku galeriju.

Tradition
ADVENTURE **Beauty**
Creativity **Art**
love DIVERSITY
wellness
Amazing Green
joy **Inspiration**